

Hoofdstuk 8 Beleidsvoorschriften Het Plein Zutphen/Lochem

Terugvordering en Verhaal

Terugvordering

Er bestaat pas recht op bijstand of een IOAW- of IOAZ-uitkering, als voldaan is aan een aantal voorwaarden. Als achteraf blijkt, dat een klant niet aan de voorwaarden heeft voldaan voor een uitkering, kan de uitkering worden teruggevorderd. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als een klant inkomsten, vermogen of samenwoning verzwijgt.

Het Plein is *verplicht* om de bijstand of IOAW- en IOAZ-uitkering terug te vorderen, die teveel is verstrekt doordat de klant de inlichtingenplicht niet is nagekomen. Alle feiten en omstandigheden die van belang zijn voor de uitkering, moeten namelijk door de klant aan Het Plein worden gemeld. Zie verder hoofdstuk 5 'Verplichtingen'.

Het Plein is *bevoegd* om de bijstand of IOAW- en IOAZ-uitkering terug te vorderen, die op andere gronden teveel is verstrekt, of waarvoor een bijzondere terugvorderingsgrond geldt. In die gevallen is het uitgangspunt dat Het Plein ten volle gebruik maakt van de bevoegdheid om terug te vorderen. Dat betekent dat de bijstand die teruggevorderd kan worden in principe ook teruggevorderd wordt.

Verhaal

Bij de beoordeling van de bijstandsaanvraag onderzoekt Het Plein de eventuele onderhoudsplicht van een (ex-)echtgenoot of geregistreerde partner. Uitgangspunt is namelijk, dat de klant alles in het werk moet stellen, om zelf in zijn levensonderhoud te voorzien. Als de klant aanspraak kan maken op alimentatie, maar dat onvoldoende doet, kan Het Plein zelf de toegekende bijstand verhalen op de onderhoudsplichtige. Dit hoofdstuk gaat over de mogelijkheden die Het Plein heeft om bijstand te verhalen. Het gaat daarbij niet alleen om alimentatie, maar ook om andere vormen van verhaal van bijstand, bijvoorbeeld verhaal op een opengevallen nalatenschap.

Inhoudsopgave

8.1 Terugvordering	2
8.1.1 Herziening en terugvordering	2
8.1.2 Wanneer kan worden teruggevorderd?	2
8.1.3 Van wie kan worden teruggevorderd?	3
8.1.4 Omvang van de terugvordering	3
8.1.5 Afzien van terugvordering	4
8.1.6 De terugbetaling	5
8.1.7 Heronderzoek	7
8.1.8 Beslaglegging	7
8.2 Verhaal van bijstand	7
8.2.1 Verplichting tot het (op)eisen van alimentatie	7
8.2.2 Verhaal van bijstand	8
8.2.3 Geen verhaal van bijstand	9
8.2.4 Berekening verhaalsbedrag bij onderhoudsplicht	10
8.2.5 Ingangsdatum verhaal bij onderhoudsplicht	10
8.2.6 Verhaal in rechte	10
8.2.7 Wijziging door de rechter vastgesteld verhaalsbedrag	10
8.2.8 Invordering verhaalsbedrag	10
8.3 Wettelijke basis	11

8.1 Terugvordering

8.1.1 Herziening en terugvordering

Bijstand of een IOAW- of IOAZ-uitkering die ten onrechte is verstrekt door fraude (schending inlichtingenplicht) of op een andere grond, kan niet zondermeer worden teruggevorderd. In dergelijke gevallen moet eerst het *recht* op uitkering herzien worden, voordat kan worden teruggevorderd. Met die herziening wordt de situatie achteraf gecorrigeerd. Het toekenningsbesluit dat de grond vormde voor het verlenen van de bijstand of de IOAW- of IOAZ-uitkering, is achteraf bezien namelijk niet juist geweest. Het had moeten worden aangepast aan de gewijzigde situatie, maar dat is niet gebeurd, omdat de klant bijvoorbeeld inkomsten verzwegen heeft.

In die gevallen zal in de terugvorderingsbeschikking dan ook worden opgemerkt, dat het recht op uitkering wordt herzien of ingetrokken (= volledige herziening).

Voor andere situaties waarin teruggevorderd wordt, hoeft Het Plein het recht op uitkering niet te herzien.

8.1.2 Wanneer kan worden teruggevorderd?

De Participatiewet kent de volgende terugvorderingsgronden:

a. De bijstand is ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleend als gevolg van fraude

Het gaat om schending van de inlichtingenplicht. Het gaat dan meestal om verzwegen inkomen, vermogen of samenwoning. Daardoor is teveel bijstand verleend. Dit geldt ook voor een IOAW- of IOAZ-uitkering.

b. De bijstand is, anders dan als gevolg van fraude, ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleend

Soms komt het voor, dat door een vergissing van Het Plein teveel bijstand wordt verstrekt. Dat kan gebeuren als niet het goede besluit is genomen of als verzuimd is een wijziging in de situatie goed te verwerken. Dit geldt ook voor een IOAW- of IOAZ-uitkering.

c. De bijstand is in de vorm van een lening verstrekt en de daaraan verbonden verplichtingen worden niet nagekomen

Bijstand in de vorm van een lening kan volledig worden teruggevorderd, als er een aflossingsregeling is getroffen en de klant niet aan de aflossingsverplichtingen voldoet.

d. De bijstand wordt verstrekt als gevolg van borgstelling

Soms stelt Het Plein zich borg voor een lening die de klant krijgt van een andere organisatie, bijvoorbeeld van de Stadsbank. Als de klant de verplichtingen aan die lening niet nakomt en de lening wordt ingevorderd, kan Het Plein aangesproken worden op die borgstelling.

e. Er is ten onrechte een voorschot verstrekt

Een voorschot dat achteraf gezien ten onrechte is verstrekt, kan teruggevorderd worden. Dat doet zich bijvoorbeeld voor als inkomsten, vermogen of samenwoning verzwegen is.

f. De klant kan achteraf beschikken over inkomen of vermogen

Het kan gebeuren, dat de klant achteraf inkomsten of vermogen ontvangt en dat die middelen betrekking hebben op een bijstandsperiode. Dat doet zich onder meer voor, als de klant recht krijgt op een nalatenschap door een overleden familielid tijdens de bijstandsperiode. Ook kan worden gedacht aan een boedelscheiding na een eerdere echtscheiding. De middelen komen later

beschikbaar, maar hebben betrekking op een eerdere periode. Dit geldt ook voor een IOAW- of IOAZ-uitkering.

g. De klant ontvangt achteraf een vergoeding voor specifieke kosten waarvoor ook bijstand is verleend

Uitgangspunt van bijstandverlening is, dat eerst andere middelen moeten worden ingezet, voordat aanspraak op bijstand ontstaat. Soms wordt bijstand verleend, omdat andere voorzieningen (nog) niet beschikbaar zijn. Zo kan woonkostentoeslag worden verleend, en wordt er op een later moment huurtoeslag verstrekt. In dat geval kan de woonkostentoeslag worden teruggevorderd.

h. De bijstand is per abuis verleend

Het komt soms voor, dat bijstand op een foutieve bankrekening wordt overgemaakt en/of aan de verkeerde persoon. In dat geval kan de bijstand ook worden teruggevorderd.

8.1.3 Van wie kan worden teruggevorderd?

De uitkering wordt teruggevorderd van degene die de uitkering heeft ontvangen. Is de uitkering aan een gezin verstrekt, dan wordt de uitkering ook van het gezin teruggevorderd. Zijn beide partners inmiddels uit elkaar, dan vordert Het Plein de uitkering terug van beide partners afzonderlijk. Is de uitkering verstrekt aan een alleenstaande (ouder), maar blijkt achteraf dat er sprake was van verzwegen samenwoning, dan wordt de uitkering ook van beide partners teruggevorderd.

Beide partners zijn 'hoofdelijk aansprakelijk'. Dat betekent, dat beide partners voor terugbetaling van de *gehele* vordering verantwoordelijk zijn. Betaalt de ene partner meer dan de helft van de vordering, dan kan die partner de andere aanspreken om het meerdere bedrag aan hem/haar te betalen.

8.1.4 Omvang van de terugvordering

Uitgangspunt is dat de teveel verstrekte bijstand of IOAW- IOAZ-uitkering *volledig* wordt teruggevorderd. Er bestaan enkele uitzonderingen op dit uitgangspunt:

- a. Zodra Het Plein een signaal heeft ontvangen dat er teveel bijstand is verstrekt, heeft Het Plein 6 maanden de tijd om dit te corrigeren. Wacht Het Plein langer, dan kan slechts de bijstand van de laatste 6 maanden worden teruggevorderd. Onder 'signaal' wordt verstaan: relevante informatie waaruit kan worden afgeleid, dat sprake is van een dusdanige fout, dat Het Plein op grond daarvan actie had moeten ondernemen en de uitkering moeten aanpassen. Dit geldt overigens niet voor teveel verstrekte uitkering als gevolg van fraude;
- b. Bij fraude wordt de terugvordering beperkt tot het bedrag dat teveel aan uitkering zou zijn verstrekt, als de klant wel aan de inlichtingenplicht zou hebben voldaan. Het ligt wel op de weg van de klant om in dat geval met feiten aan te tonen op welke uitkering hij dan wel recht zou hebben gehad;
- c. Bij verzwegen vermogen leidt een beperkte overschrijding van de vermogensgrens ertoe, dat de terugvordering wordt beperkt tot het bedrag dat niet zou zijn verstrekt als de beperkte overschrijding van de vermogensgrens wel tijdig zou zijn gemeld;

De vordering wordt *verhoogd* met de loonbelasting en premies volksverzekeringen die Het Plein moet afdragen aan de Belastingdienst. Dit is niet het geval, als deze belasting en premies verrekend kunnen worden met de loonbelasting en premies volksverzekeringen die Het Plein nog moet afdragen over de betreffende periode. Zodra het boekjaar is afgerond, kan verrekening van belasting en premies niet meer plaatsvinden. De vordering wordt dan 'gebruteerd'. Op dit uitgangspunt bestaat de volgende uitzondering:

De vordering wordt niet gebruteerd als er sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van de klant en hem niet verweten kan worden dat de schuld niet is afbetaald in het kalenderjaar waarop de vordering betrekking heeft.

8.1.5 Afzien van terugvordering

Niet altijd hoeft de vordering van Het Plein op de klant volledig te worden terugbetaald. Hieronder staan de situaties waarin kan worden afgezien van gehele of gedeeltelijke terugvordering.

Nadat de klant lange tijd heeft betaald

Heeft de klant al enige tijd op een vordering afgelost, dan ziet Het Plein in de volgende gevallen *volledig* af van verdere terugvordering en wordt de resterende schuld kwijtgescholden:

- a. de klant heeft gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen voldaan én ten minste 75% van de hoofdsom van de vordering voldaan; of
- b. de klant heeft gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog betaald en ten minste 75% van de hoofdsom van de vordering heeft voldaan; of
- c. de klant heeft gedurende tien jaar geen betalingen verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten, of
- d. een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restsom, in één keer aflost.

Het Plein gaat zelf na wanneer aan de voorwaarden voor kwijtschelding is voldaan en past dan op eigen initiatief kwijtschelding toe.

De termijn die hierboven genoemd wordt onder a en b bedraagt drie jaar als het inkomen van de klant gemiddeld gedurende die periode niet hoger is dan de beslagvrije voet, zoals deze wordt berekend op basis van de artikelen 475c en 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Uitzonderingen:

- a. als voor de bijstand, die kan worden teruggevorderd, een pandrecht of hypotheek is gevestigd, dan kan *niet* worden afgezien van terugvordering en moet de uitkering worden terugbetaald. In de praktijk doet dit zich alleen voor als bijstand in de vorm van een lening is verstrekt;
- b. als het besluit om af te zien van (verdere) terugvordering is genomen op grond van onjuiste informatie die door de klant is verstrekt, dan wordt dat besluit weer ingetrokken en wordt de uitkering teruggevorderd.

In geval van een schuldregeling

Onder bepaalde voorwaarden kan een vordering wegens teveel verstrekte uitkering ook worden opgenomen in een schuldregeling. Het Plein verleent dan medewerking aan de totstandkoming van zo'n schuldregeling. Daarbij wordt met de schuldeisers afgesproken dat alle vorderingen worden afgelost tegen een bepaald percentage van de vordering en dat aflossing gedurende een bepaalde periode moet plaatsvinden. Een vordering op een klant wegens teveel verstrekte uitkering wordt dan niet (verder) teruggevorderd, maar opgenomen in een schuldregeling, als voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- a. Het Plein verwacht, dat de klant niet langer in staat is om zijn schulden te betalen;
- b. Zonder inbreng van de vordering wegens teruggevorderde uitkering in de schuldregeling zal er naar verwachting geen schuldregeling voor *alle* vorderingen tot stand komen;

- c. De vordering van de gemeente wegens teruggevorderde uitkering zal ten minste worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van andere schuldeisers van gelijke rang.

Het Plein verleent geen medewerking aan een schuldregeling, als

- a. de teruggevorderde uitkering het gevolg is van schending van de inlichtingenplicht;
- b. de teruggevorderde bijstand is verleend onder vestiging van een pandrecht of hypotheek, tot de hoogte van die zekerheidsstelling;
- c. de klant niet voldoet aan de toelatingseisen voor schulddienstverlening, zoals vastgelegd in deze beleidsvoorschriften (zie hoofdstuk 10 'Schulddienstverlening').

Het besluit om medewerking te verlenen aan een schuldregeling wordt naderhand ingetrokken, als:

- a. niet binnen twaalf maanden nadat het besluit tot schuldregeling aan de klant is verzonden, een schuldregeling is tot stand gekomen die voldoet aan de voorwaarden die hierboven zijn genoemd;
- b. de klant één van de aan de schuldregeling verbonden verplichtingen blijft schenden, ondanks eerdere waarschuwing, of
- c. de klant onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de juiste of volledige verstrekking tot een ander besluit zou hebben geleid.

Andere gevallen waarin Het Plein afziet van terugvordering

In de volgende gevallen ziet Het Plein in het geheel af van terugvordering:

- a. Kruimelbedrag: als de terug te vorderen uitkering niet hoger is dan € 125,- per kalenderjaar, ziet Het Plein af van het nemen van een terugvorderingsbesluit;
- b. Bijstand, die per abuis is verleend door een administratieve fout, wordt niet teruggevorderd, als de bijstand is verleend meer dan twee jaar vóór de datum van verzending van het besluit tot terugvordering;
- c. Als er sprake is van dringende redenen.

8.1.6 De terugbetaling

Invordering

De verplichting om de teveel verstrekte uitkering terug te betalen (de invordering), start op het moment dat het besluit tot terugvordering wordt verstuurd aan de klant. In dat besluit wordt tevens een besluit tot invordering opgenomen. Voor de invordering geldt in beginsel een termijn van zes weken. Het invorderingsbesluit bevat in ieder geval de volgende punten:

- a. De hoogte van de vordering;
- b. De verplichting om de vordering binnen zes weken te voldoen;
- c. De datum waarop de betalingsverplichting ingaat;
- d. De mogelijkheid om binnen de genoemde termijn van zes weken een betalingsregeling te treffen;
- e. De rechtsgevolgen als de klant niet voldoet aan de betalingsverplichting. Dit betreft de wettelijke rente, de aanmaning en de invordering via een dwangbevel, zoals dit is beschreven in de Algemene wet bestuursrecht;
- f. De vermelding, dat als de klant nieuwe schulden krijgt, dit in principe niet leidt tot het bijstellen van opgelegde betalingsverplichtingen.

Volgorde invordering

Als er naast de teruggevorderde uitkering ook sprake is van een opgelegde boete, dan wordt eerst op de boete afgelost en daarna op de teruggevorderde uitkering.

Verrekening

De teruggevorderde uitkering wordt onmiddellijk verrekend met een lopende bijstandsuitkering of een IOAW- of IOAZ-uitkering, als de klant aanspraak heeft op één van deze uitkeringen. Dat betekent, dat maandelijks een bepaald bedrag op de uitkering wordt ingehouden voor de aflossing van de vordering. Dit staat los van de betalingsverplichting van de klant om de teruggevorderde uitkering binnen zes weken terug te betalen. Die verplichting blijft overeind.

Als de klant een algemene bijstandsuitkering ontvangt, dan wordt maandelijks 6% van de toepasselijke bijstandsnorm, inclusief vakantietoeslag, verrekend met die uitkering en benut voor aflossing van de vordering. Bij een IOAW- of IOAZ-uitkering wordt 6% van de grondslag, inclusief vakantietoeslag, met die uitkering verrekend.

Als er sprake is van teruggevorderde uitkering als gevolg van schending van de inlichtingenplicht is het percentage waarmee verrekend wordt 8%.

Uitzonderingen:

- a. Bij verblijf in een inrichting wordt hetzelfde percentage gehanteerd als bij klanten die elders woonachtig zijn. Het percentage wordt berekend over de bijstandsuitkering of de grondslag die voor een klant zou gelden die zelfstandige woonruimte bewoont en geen kostendelers heeft;
- b. De bepalingen over beslaglegging in het Wetboek van burgerlijke Rechtsvordering worden nageleefd. Dat betekent dat soms minder wordt verrekend dan 6% of 8% van de bijstandsnorm of de grondslag;
- c. Als een derde beslag legt op de uitkering vanwege een vordering, dan zal Het Plein de verrekening verhogen tot het bedrag dat maximaal onder beslag valt. Het beslag wordt dan niet uitgevoerd.

Uitstel van betaling

Als duidelijk is dat de klant niet de mogelijkheid heeft om de vordering binnen de gestelde termijn te betalen, kan Het Plein uitstel van betaling verlenen. De volgende voorwaarden gelden daarvoor:

- a. De beschikbare ruimte in het inkomen (aflossingscapaciteit, zie par. 8.1.6.5) moet worden gebruikt om de vordering af te lossen, en
- b. Vermogen boven de grens van het vrij te laten vermogen (zie hoofdstuk 4 'Inkomen en vermogen') moet worden gebruikt om de vordering af te lossen. Vorderingen op de klant worden bij de berekening van het vermogen buiten beschouwing gelaten. Bezittingen die algemeen gebruikelijk of noodzakelijk zijn en het vrij te laten vermogen in een eigen woning, worden ook buiten beschouwing gelaten.

Een besluit om uitstel van betaling te verlenen wordt ingetrokken, zodra de klant de overeengekomen aflossing niet nakomt.

Tijdens het uitstel van betaling wordt er geen wettelijke rente in rekening gebracht.

Aflossingscapaciteit

Uitgangspunt is dat iedereen in staat is om op een vordering wegens teveel verstrekte uitkering af te

lossen. De hoogte van het maandelijkse bedrag dat betaald kan worden voor de aflossing, is afhankelijk van de hoogte van het inkomen (de aflossingscapaciteit). Voor mensen die een bijstandsuitkering of een ander laag inkomen op dat niveau ontvangen, geldt een aflossingscapaciteit van 6% of 8% van de toepasselijke bijstandsnorm. Zie verder par. 8.1.6.3.

Voor mensen die een inkomen hebben dat hoger is dan de toepasselijke bijstandsnorm, geldt dat zij naast de genoemde percentages van 6% of 8%, extra moeten aflossen. Van het inkomen boven de bijstandsnorm moet 35%, inclusief vakantiegeld, worden gebruikt voor aflossing van de vordering van Het Plein.

Klanten van wie de bijstandsuitkering of de IOAW- of IOAZ-uitkering is beëindigd of ingetrokken, behouden gedurende 6 maanden na het besluit tot beëindiging of intrekking een aflossingscapaciteit van 6% of 8% van de bijstandsnorm. Als het inkomen na deze periode maximaal 110% van de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt, blijft de aflossing ongewijzigd. Is het inkomen hoger dan moet van het meerdere inkomen 35% besteed worden aan aflossing.

In elk geval geldt dat de regels voor het beslagrecht moeten worden gerespecteerd. Dat betekent dat de aflossing maximaal het bedrag is waarop beslag gelegd kan worden.

Klanten zijn verplicht om juiste informatie te geven over het inkomen en het vermogen.

8.1.7 Heronderzoek

Het Plein stelt telkens binnen 24 maanden een nieuw onderzoek in naar de aflossingscapaciteit, tenzij er op een eerder moment een sterk vermoeden is, dat de aflossingscapaciteit is gewijzigd. Blijkt uit het onderzoek dat de aflossingscapaciteit is gewijzigd, dan gaat de gewijzigde betalingsverplichting in op de eerste van de maand die volgt op het nieuwe invorderingsbesluit.

Een klant kan ook zelf een verzoek indienen om wijziging of een tijdelijk uitstel van de eerder opgelegde betalingsverplichting. Zo'n verzoek schort de betalingsverplichting nog niet op, tenzij er sprake is van dringende redenen.

8.1.8 Beslaglegging

Het Plein besluit tot het leggen van executoriaal beslag, als de klant niet bereid is om een betalingsregeling te treffen of een opgelegde betalingsverplichting niet nakomt. Voor het leggen van beslag wordt gebruik gemaakt van een dwangbevel en wordt de procedure doorlopen die is beschreven in de Algemene wet bestuursrecht.

Bij beslaglegging wordt de vordering verhoogd met de wettelijke rente en de kosten van invordering, als de invordering is overgedragen aan een gerechtsdeurwaarder.

8.2 Verhaal van bijstand

In dit onderdeel is het beleid beschreven dat voor verhaal van bijstand geldt. De bijstand die de klant ontvangt kan in een aantal situaties worden verhaald op een ander dan de klant. Het gaat daarbij in de eerste plaats om verhaal op de onderhoudsplichtige. Maar het gaat verder. Ook verhaal op degene die van de klant een schenking heeft ontvangen en op een opengevallen nalatenschap komen aan de orde.

8.2.1 Verplichting tot het (op)eisen van alimentatie

Als de klant alimentatie ontvangt houdt Het Plein daarmee rekening bij het vaststellen van de hoogte van de bijstand. Voor meer informatie over het verrekenen van alimentatie met de bijstand, zie hoofdstuk 4 'Inkomen en vermogen'. Ontvangt de klant geen alimentatie, maar heeft hij daar mogelijk wel recht op, dan is het anders. Het Plein onderzoekt dan of er een alimentatiebeschikking

is vastgesteld door de rechtbank of dat er een afspraak over alimentatie is vastgelegd in een echtscheidingsconvenant. Als dat *niet* zo is dan wordt de klant verplicht om een verzoek tot alimentatie in te dienen bij de rechtbank. Dat geldt ook voor de situatie dat er een afspraak in een echtscheidingsconvenant is die niet wordt nagekomen. De verplichting om alimentatie te verzoeken wordt alleen opgelegd zolang dit verzoek bij de rechtbank kan worden gecombineerd met de procedure tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed.

Bij het opleggen van de verplichting wordt opgenomen dat de alimentatie moet worden vastgesteld op grond van een draagkrachtberekening. Het Plein legt geen verplichting op, als de draagkracht van de onderhoudsplichtige bij Het Plein bekend is en niet voldoende is om alimentatie te kunnen betalen. Dat is bijvoorbeeld het geval als de onderhoudsplichtige zelf ook een bijstandsuitkering heeft.

Zolang het ingediende alimentatieverzoek bij de rechtbank loopt, wordt er geen korting toegepast op de uitkering. Bepaalt de rechtbank dat de onderhoudsplichtige met terugwerkende kracht alimentatie moet betalen, dan verrekent Het Plein een nabetaling met de uitkering. Alimentatie die de klant dan ontvangt, kan met de lopende uitkering worden verrekend tot maximaal zes maanden terug.

Als er *wel* een alimentatiebeschikking is vastgesteld door de rechtbank maar deze wordt niet of niet volledig nagekomen, dan is de klant verplicht het Landelijk Bureau voor de Inning van Onderhoudsbijdragen (LBIO) in te schakelen. Het LBIO is een overheidsinstelling die belast is met de inning van onderhoudsbijdragen. Zolang de vastgestelde alimentatieverplichting niet of niet volledig wordt nagekomen wordt bij de berekening van de uitkering rekening gehouden met de feitelijk ontvangen alimentatie.

Komt de klant bovengenoemde verplichtingen niet na, dan kan Het Plein de uitkering verlagen.

In bijzondere gevallen kan Het Plein be sluiten om de genoemde verplichtingen niet op te leggen. Dat is zo, als in redelijkheid niet van de klant kan worden gevraagd om deze stappen te zetten. Denk daarbij aan traumatische ervaringen en/of de risico van fysiek geweld. Het Plein kan dan besluiten om zelf tot verhaal van bijstand op de onderhoudsplichtige over te gaan.

Als de klant niet wordt verplicht om een alimentatie-verzoek in te dienen bij de rechtbank, onderzoekt Het Plein de mogelijkheden om bijstand te verhalen op de onderhoudsplichtige.

8.2.2 Verhaal van bijstand

Het Plein verhaalt de bijstand in de volgende gevallen:

- a. op degene die bij het ontbreken van gezinsverband zijn onderhoudsplicht voor zijn echtgenoot, geregistreerde partner of minderjarig kind niet of niet behoorlijk nakomt, tot de grens van de wettelijke onderhoudsplicht;
- b. op degene die zijn onderhoudsverplichting na echtscheiding of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed niet of niet behoorlijk nakomt, tot de grens van de onderhoudsplicht;
- c. op degene die zijn wettelijke onderhoudsplicht niet of niet behoorlijk nakomt met betrekking tot zijn meerderjarig kind aan wie bijzondere bijstand is verleend, tot de grens van de onderhoudsplicht;
- d. op degene die van de klant een schenking heeft ontvangen. Dat is slechts het geval voor zover bij het besluit op de aanvraag met de geschonken middelen rekening zou zijn gehouden als de schenking niet had plaatsgevonden, tenzij het aannemelijk is geworden dat de schenker op het

moment van de schenking de noodzaak tot het verkrijgen van bijstand redelijkerwijze niet heeft kunnen voorzien;

- e. op de nalatenschap van personen als:
- aan die persoon ten onrechte bijstand is verleend en voor zover voor het overlijden nog geen terugvordering/invordering heeft plaats gevonden;
 - bijstand is verleend in de vorm van een geldlening of voortvloeiend uit de gestelde borgtocht.

8.2.3 Geen verhaal van bijstand

In de volgende gevallen wordt de bijstand *niet* verhaald:

- a. de bijstand is meer dan vijf jaar vóór het besluit tot verhaal verstrekt. Uitzondering: verhaal op de nalatenschap. Daarvoor geldt geen verjaringstermijn;
- b. het bedrag dat wordt verhaald is lager dan € 50,- per maand of € 600,- per jaar;
- c. bij verhaal op de onderhoudsplichtige: de behoefte aan bijstand van de klant wordt niet veroorzaakt door de echtscheiding, het einde van het geregistreerd partnerschap of de verlating door de echtgenoot;
- d. er zijn dringende redenen om niet te verhalen. Die kunnen liggen bij de onderhoudsplichtige of bij de klant.

Geen verhaal vanwege schulden

Op verzoek van de persoon op wie de bijstand wordt verhaald, kan Het Plein besluiten om de bijstand niet (langer) te verhalen, als voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- a. Het Plein heeft een vordering uit verhaal van bijstand die direct opeisbaar is op een onderhoudsplichtige;
- b. de onderhoudsplichtige heeft schulden die voortvloeien uit het huwelijk of geregistreerd partnerschap, en
- c. redelijkerwijs is te voorzien dat deze schulden niet meer afgelost kunnen worden.

Het Plein kan ook in het volgende geval afzien van verhaal:

- a. Het Plein heeft een vordering uit verhaal van bijstand die direct opeisbaar is op een onderhoudsplichtige;
- b. de onderhoudsplichtige heeft gevraagd om een schuldregeling;
- c. redelijkerwijs is te voorzien dat een schuldregeling niet tot stand komt, tenzij Het Plein afziet van de verhaalsvordering op de onderhoudsplichtige, en
- d. de vordering van Het Plein wegens verhaal van bijstand ten minste zal in de schuldregeling worden voldaan naar evenredigheid met de vordering van de schuldeisers van gelijke rang.

Het Plein trekt het besluit om (gedeeltelijk) af te zien van verhaal in als:

- a. niet binnen negen maanden een schuldregeling is tot stand gekomen waarbij Het Plein wordt voldaan naar evenredigheid van de schuldeisers van gelijke rang;
- b. de onderhoudsplichtige zijn schuld aan Het Plein niet overeenkomstig de schuldregeling voldoet, of onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste en/of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

8.2.4 Berekening verhaalsbedrag bij onderhoudsplicht

Bij verhaal van bijstand op een onderhoudsplichtige wordt het verhaalsbedrag berekend door gebruik te maken van de normen die zijn opgenomen in het Rapport alimentatienormen van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (Tremanormen).

Het Plein kan op verzoek van de onderhoudsplichtige het verhaalsbedrag aanpassen als zijn omstandigheden zijn gewijzigd en die wijziging volgens de Tremanormen tot een lagere draagkracht leidt. Dat kan aan de orde zijn als de woonlasten zijn verhoogd, het inkomen is teruggevallen buiten de schuld om van de onderhoudsplichtige of als de gezinssituatie is gewijzigd.

Ten minste een keer in de drie jaar onderzoekt Het Plein of de draagkracht van de onderhoudsplichtige met zich meebrengt, dat het verhaalsbedrag gewijzigd moet worden of dat de bijstand moet worden verhaald (als dat nog niet het geval was). Een wijziging in de financiële situatie van de onderhoudsplichtige kan er ook toe leiden dat Het Plein een onderzoek naar de hoogte van het verhaalsbedrag instelt.

Het verhaalsbedrag wordt niet gewijzigd als de draagkracht slechts beperkt is gewijzigd. Onder een beperkte wijziging wordt hier verstaan: maximaal €25,- per maand of €300,- op jaarbasis.

Het door de rechter vastgestelde verhaalsbedrag worden jaarlijks met ingang van 1 januari van rechtswege gewijzigd met het percentage dat wordt genoemd in artikel 1:402a BW.

8.2.5 Ingangsdatum verhaal bij onderhoudsplicht

De ingangsdatum van het verhaalsbedrag is de eerste dag die volgt op de maand waarin Het Plein de onderhoudsplichtige voor het eerst heeft aangeschreven over mogelijk verhaal van bijstand. Het Plein kan een latere ingangsdatum vaststellen als deze ingangsdatum niet verantwoord is vanwege het risico van problematische schulden.

8.2.6 Verhaal in rechte

Het Plein vraagt de rechtbank om een verhaalsbedrag vast te stellen, als Het Plein eerder een verhaalsbedrag heeft bepaald en de onderhoudsplichtige niet of niet op tijd tot betaling is overgegaan (verhaal in rechte). Het Plein doet dit alleen als het verhaalsbedrag naar verwachting hoger is dan de door de rechtbank te maken kosten van het instellen van een procedure die geldt voor personen "verdwenen onbekend waarheen" (VOW).

8.2.7 Wijziging door de rechter vastgesteld verhaalsbedrag

Als de rechtbank een verhaalsbedrag heeft vastgesteld en de omstandigheden van de onderhoudsplichtige of de klant zijn gewijzigd, vraagt Het Plein de rechtbank om het vastgestelde verhaalsbedrag te wijzigen. Dat kan het geval zijn als:

- a. De rechterlijke beschikking gewijzigd zou kunnen worden op de grond van gewijzigde omstandigheden, genoemd in artikel 157 en 401 van het Burgerlijk Wetboek, of
- b. De rechtbank in die beschikking geen rekening heeft kunnen houden met alle relevante gegevens en omstandigheden.

8.2.8 Invordering verhaalsbedrag

Als de onderhoudsplichtige het vastgestelde verhaalsbedrag niet op tijd betaalt, start Het Plein een incassoprocedure. Dat betekent, dat de rechterlijke beschikking wordt ingevorderd door middel van executoriaal beslag als genoemd in het Wetboek van Burgerlijk Rechtsvordering. Daarbij maakt Het Plein zoveel mogelijk gebruik van zgn. vereenvoudigd derdenbeslag. Het Plein verhoogt de vordering met incassokosten en de wettelijke rente. Het bedrag dat maandelijks wordt ingevoerd, is dan

maximaal het bedrag voor beslag vatbaar is. In geval van bijzondere omstandigheden van de onderhoudsplichtige kan de betalingsverplichting tijdelijk lager worden vastgesteld.

8.3 Wettelijke basis

De beleidsvoorschriften in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht, de Participatiewet, de IOAW en de IOAZ, en op het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Meer concreet:

Thema	Artikelen
Herziening/intrekking	54 lid 3 Participatiewet, 7 lid 3 IOAW en 7 lid 3 IOAZ
Terugvorderingsgrond	58 lid 1 en 2 Participatiewet, 25 lid 1 en 2 IOAW en 25 lid 1 en 2 IOAZ
Omvang terugvordering	58 lid 5 Participatiewet, 25 lid 5 IOAW en 25 lid 5 IOAZ
Afzien van terugvordering/kwijtschelding	58 lid 6, 7 en 8 Participatiewet, 25 lid 5 en 6 IOAW en 25 lid 5 en 6 IOAZ
Invordering: procedure, vormvoorschriften	4:85-4:92 Algemene wet bestuursrecht
Verrekening	4:93 Algemene wet bestuursrecht, 60 lid 6 en 60a Participatiewet, 28 lid 6 en 29 IOAW, 28 lid 6 en 29 IOAZ
Uitstel van betaling	4:94-96 Algemene wet bestuursrecht
Aflossingscapaciteit en beslaglegging	495d-g Wetboek burgerlijke rechtsvordering
Verplichting tot opeisen alimentatie	55 Participatiewet
Verhaal van bijstand: grondslag	61 Participatiewet
Verhaal van bijstand op onderhoudsplichtige	62 Participatiewet
Verhaal op onderhoudsplichtige: omvang	62a en 62d Participatiewet
Verhaal op onderhoudsplichtige: gewijzigde omstandigheden	62e Participatiewet
Verhaal bij schenking en nalatenschap	62f Participatiewet
Verhaal in rechte	62h Participatiewet
Invordering verhaalsbedrag	62i Participatiewet en 475 e.v. Wetboek burgerlijke rechtsvordering